

*Memoria
Bisericii
române*

PRINȚUL VLADIMIR I. GHIKA

Din „Gânduri pentru zilele ce vin“

*Fericiți cei ce caută, pentru că aceia au și găsit;
ei chiar de două ori vor fi găsiți.*

*Fericiți cei ce răspândesc bucurie izvorâtă din
adevăr.*

*Fericiți cei ce răspândesc bucurie izvorâtă din pro-
pria lor bucurie.*

*Fericiți cei ce răspândesc bucurie izvorâtă din
propriile lor suferințe.*

*Fericiți cei ce îl iubesc pe Dumnezeu, că aceia
nici nu se gândesc să se mai întrebe dacă sunt
fericiți sau nu.*

*Vai ție, dacă fratele tău își poate reprezenta Cerul
ca pe un loc unde îi este cald și unde nu-i mai este
foame.*

*Cel ce se despoaie pentru ceilalți, se îmbracă întru
Christos.*

*Când fratele tău te obidește pe nedrept, ar trebui
să suferi mai mult pentru el decât pentru tine.
Obida căreia el te supune nu va întrece nicicum
răul pe care și-l face sieși – căci ea îi vatămă
sufletul fără să-l atingă pe al tău, iar faptul acesta,
dacă-i ești frate cu adevărat, te va mâhni mai mult
decât nedreptatea pe care ți-o face.*

*Caută-l pe cel ce nu îndrăznește să te oprească.
Dă celui ce nu-ți cere,
Iubește-l pe cel care te respinge.*

**Printul
Vladimir I. Ghika,
Monseniorul
martir creștin
al secolului XX**

Rândurile ce urmează sunt luate din unele lucrări scrise de mâna Monseniorului, de altfel puține la număr, și publicate mai întâi în Franța. Astfel, lucrarea „Pensées pour la suite des jours”, apărută în 1923 la Paris și reluată mai apoi în alte câteva ediții, cu prefețe semnate de mari personalități culturale ale lumii, precum filosoful Jacques Maritain și poetul Francis Jammes. A doua lucrare care a apărut tot la Paris, în 1961 (deci mult după moartea Monseniorului) în aceeași editură Gabriel Beauchesne et ses fils, sprijinită de Eminentia Sa Cardinalul Parisului, Jean-Marie Lustiger. Recent, cele două lucrări au fost traduse în românește. Prima lucrare de doamna Doina Cornea cu titlul „Gânduri pentru zilele ce vin”, iar a doua, cu titlul „Convorbiri spirituale” de dl. Gheorghe Lasca și doamna Viorica Lasca. Ambele lucrări au fost reunite într-un singur volum care a apărut la Editura Dacia – Cluj-Napoca în 1995. Spicbind dintre aceste lucrări, punem la dispoziția cititorului unele dintre meditațiile acestui mare spirit care, în libertate ca și în temniță, a fost, până în ultimele clipe ale vieții pământești, mărturia vie a dragostei de aproapele său și de Dumnezeu. Intenția noastră, publicând această în mod fatal defectuoasă selecție, este să stimulăm citirea întregului volum, mai ales de către tinerii fideli revistei Memoria, care vor avea astfel prilejul să se apropie de gândirea și modelul de viață a uneia dintre cele mai de seamă personalități ale vieții spirituale românești, personalitate care a luminat, cu razele sale inspirate de Dumnezeu, până și tenebrele coșmarului comun al închisorilor.

Viata sa:

Născut la Constantinopol la 25 decembrie 1873, ca descendent direct din familia domnitorilor Ghika, întreaga viață a Monseniorului Vladimir Ghika este o uluitoare realizare spirituală, imbinând armonios contemplarea cu acțiunea. După

Fie ca bucuriile să nu-mi vină niciodată prin suferința celuilalt! Fie ca suferințele mele, toate, să aducă vreo bucurie celorlalți! Fie ca destinul meu să nu zdrobească nimic în calea lui!

Cel ce nu știe să respecte, nu va învăța nici să se sacrifice.

Adevărata egalitate nu trebuie să spună: „sunt egal cu tine”, ci: „ești egal cu mine”.

Cel mai oropsit, de îndată ce-l vezi, devine cel mai apropiat printre ai tăi; el nu te are decât pe tine; îi aparții deci mai mult decât oricine.

Înaintarea spirituală are loc atunci când facem din dragoste ceea ce am fi făcut din datorie.

Îndurarea Divină va fi mereu mai mare decât suferințele, iar bucuria de mâine, mai mare decât durerea de azi.

Adevărul este ceva ce se cere eliberat și care eliberează.

Cea mai sigură nemiscare este aceea a două roți la fel de puternice, făcute să alerge și care își contracarează efortul.

Sfârșitul n-a fost creat pentru legi, ci legile pentru sfârșit; aceasta ne ajută să înțelegem mai bine întreaga ordine a lumii.

Orice eroare pierde în timp prin conținutul ei înșelător, iar în desfășurarea activităților umane – prin conținutul ei de adevăr, care nu va pregeta să se întoarcă împotriva ei însăși. Astfel eroarea moare prin ceea ce ea poate conține ca iluzie de forță și, totodată, ca forță reală.

Purtătoare de far este adesea stânca primejdioasă.

Adevărurile sunt crude precum chirurgii.

Singura moștenire pe care Sfânta Fecioară a putut-o găsi și păstra de la fiul său: Coroana de spini.

Dacă îl cauți pe Dumnezeu înseamnă că Dumnezeu te-a căutat; și nu te mira dacă El – fiind Dumnezeu – te găsește înainte ca tu să-L fi găsit.

A se uita pe sine înseamnă, în general, a se pune la locul său.

Dacă Domnul nostru refuză să se oprească și să te asculte atunci când vreme prea îndelungată l-ai greșit, cheamă-L în numele sărutului înapoiat lui Iuda, – El se va opri.

Moartea trebuie să fie cel mai de seamă act din viața noastră. S-ar putea însă ca numai Dumnezeu să-l știe...

Sângele pătează totdeauna. Numai sângele care răscumpără nu pătează. Dimpotrivă. El spală. Spală chiar și ceea ce e de neșters.

Jocul eternității noastre e jocul în care ne e cu neputință să trișăm.

A-L iubi pe Dumnezeu e totodată și una din modalitățile de-a învăța să nu ne temem de nimic.

Lumea cealaltă nu este depozitul acesteia. Prea multă lume și-o reprezintă astfel. Dar lumea aceasta e numai anticamera celeilalte. Prea multă lume uită, se pare, acest lucru.

Fiul lui Dumnezeu a fost vândut, dar n-a fost cumpărat. Iată însă că Cel vândut ne-a răscumpărat pe toți.

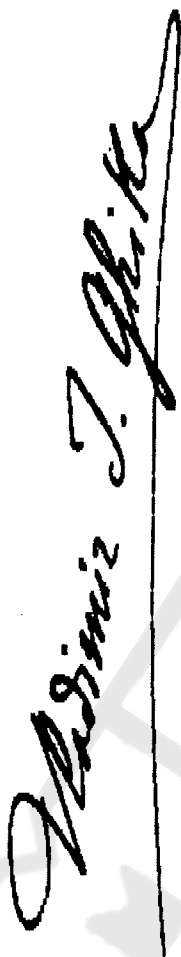
Înainte de a judeca gândește-te la următorul lucru: Ce-ar fi dacă binele pe care l-am făcut ar fi judecat în același fel în care judec eu însumi răul pe care îl fac alții.

ce renunță la o inițială carieră diplomatică, îl regăsim, în 1902, la Roma, făcând studii filozofice și teologice-catolice; în 1923 – la Paris, ordonat preot, cu drept biritual (catolic și ortodox); între 1906 – 1914, îl întâlnim la București, unde fondează primele instituții de caritate (Asociația Doamnelor de Caritate, sanatoriu gratuit pentru cei lipsiți, azil, orfelinat, dispensare, servicii de ambulanță etc.) al căror suflet, alături de Monsenior, sunt Prințesa Maria – viitoarea noastră Regină – Doctorul Paulescu, Prințesa Maria Ghika, mama Monseniorului, îngrijind totodată răniții și tifoizii din perioada Războiului Balcanic, 1913; începând cu 1914, îl reîntâlnim la Paris, ca frate al săracilor, al suferinșilor și leproșilor din cartierul Villejuif..., dar și al intelectualilor catolici, ca Jacques Maritain, meditând alături de ei la o renaștere spirituală a lumii. În tot acest răstimp, îl surprindem notând pe bucățele de hârtie, disperate, frânturi de meditații personale care vor deveni succesivele sale culegeri de „Gânduri” – gânduri solid articulate în jurul unui punct central: iubirea de Dumnezeu. În această lumină, toate câte sunt capătă sens: universul și catastrofele lui, binele și răul, viața suferința și moartea. În 1939, când vremurile se arată tot mai amenințătoare pentru România, Monseniorul Ghika se întoarce în țară, printre ai săi, pentru a le împărtăși soarta. Autoritățile comuniste îl arestează în 1952. Epuizat fizic de foame și de frig, moare în închisoare, în 1954, într-o aură de sfințenie, aducând până și în ultimele clipe mărturia dragostei sale de aproape și de Dumnezeu.

Omul

O mărturie a marelui poet francez Francis Jammes:
Într-o zi, când mă aflam la Paris, într-o prăvălie, un bărbat, necunoscut mie până atunci, mi-a întins cartea mea despre Sfântul Iosif rugându-mă să-i dau un

autograf. Stătea într-un con de umbră, iar vocea îi era învăluită de o stranie blândete. Era ca și cum o viorea ar fi vorbit din singurătatea ei. Am înțeles că pe carte nu dorea altceva decât semnătura mea și că ar fi bucuros să nu-si rostească numele pe care, cu toate acestea, i l-am solicitat. Mi-a răspuns, șovăind: „Sunt Printul Vladimir Ghika”. Mi-a mulțumit printr-o plecăciune a cărei smerenie adâncă dovedea mai degrabă un izvor divin decât o origine regală, acel izvor lângă care, obosit și însetat, s-a așezat Isus. Apoi a dispărut.

Ce-ar fi dacă răul pe care l-am făcut ar fi judecat în același fel în care judec eu însumi binele pe care îl fac alții,

Ce înfățișare ar primi toate acestea?

E ușor de spus „ce ar trebui făcut”. Încă și mai ușor, „ce ar fi trebuit făcut”; dificil și rar, dar util, este că poți spune „ce trebuie făcut”, și încă pe loc.

A ști cum trebuie să-ți iubești dușmanii, înseamnă a începe să înțelegi ce este Dumnezeu.

Morți și rămășițe pământești, binecuvântați-L pe Domnul.

*Moarte, dată mie, binecuvântează-L pe Domnul!
Cadavru, care vei fi al meu, binecuvântează-L pe Domnul!*

Lucruri ce vă veți naște din mine, când nu voi mai face parte din această lume, binecuvântați-L pe Domnul.

Tăceri așternute pe memoria mea, binecuvântați-L și voi pe Domnul...

Suflete, suflete al meu, care în veci nu vei muri, strigă-ți eternitatea, de pe acum începută, binecuvântându-L, chiar din această clipă, veșnic, pe Domnul.

Din „Convorbiri spirituale“

Ziua pătrunsă de realitatea și de prezența multiformă ale lui Dumnezeu. Utilizarea cu folos și cu perseverență a ceea ce am putea numi, deși impropriu, și numai pentru început, „distracția” binecuvântată, „contra-distracția”.

Durata zilei, pătrunsă de acest simț al prezenței divine care provine în noi neîntreruptă, și în felul acesta mai puțin nedemn de continuitatea reală a acestei prezențe – și cu atât mai plină de binecuvântări și de tărie, cu atât este înțeleasă astfel – ziua noastră se desfășoară atunci cu totul și, oricât ar fi ea de grea, este percepută ca o adevărată temelie a vieții veșnice. Cei care n-au repetat fără încetare, cu destulă perseverență, cu

sârguință atentă și cu credință foarte simplă, această mișcare esențială a sufletului, nu vor putea crede în ce măsură, ea singură transformă și dă preț vieții. Mai întâi ea acționează în favoarea prezenței și acțiunii lui Dumnezeu în noi, pentru fericirea noastră din cealaltă lume și de aici; ca un fel de distracție binecuvântată, contra-distracție, ca o sfântă revanșă față de distracția vinovată. (Folosesc intenționat acești doi termeni numai ca un fel de a vorbi și, în măsura în care corespund vreunei stări de lucruri adevărate, numai pentru a desemna un stadiu tranzitoriu, în perioada în care lucrul mai pretinde încă o mimare aparentă a efortului). Se va constata în curând, și nu fără mirare, că această „distracție” voluntară al cărui obiect este Dumnezeu, nu numai cănu „distrage” de la nimic, nu numai că nu îndepărtează de nimic, ci ne ajută să înțelegem totul, să îndeplinim totul, că ea ne așează în chiar atmosfera propice oricărei lucrări, că este condiția firească de muncă și de control asupra roadelor muncii, e condiția oricărei bucurii, a oricărei bucurii adevărate și a oricărei perenități a bucuriei. Putem trage foloase chiar de la deplorabila mobilitate a gândurilor noastre și să o sfîntim. Și nici măcar nu este un lucru greu, nici unul în care să ne lipsească ajutorul. Totul ne poate abate gândul de la Dumnezeu, o știm prea bine, distracțiile prostesti în rugăciunile noastre, făcute cu voce tare sau nu, ne-o arată; iar un anumit metodism, prea acceptat, uneori deplâns, încurajează chiar această distracție, fără să vrea, sacrificând prea mult a priori, printr-o înțelegere greșită a excelenței divine și a slăbiciunii omenești. Dar prin această distracție în care devine obiect, Dumnezeu nu abate atenția de la nimic, Dumnezeu nu distrage decât de la rău; Dumnezeu așează și întărește orice lucrare cinstită, orice odihnă cinstită, orice oboseală generoasă ca și orice plăcere permisă.

Rugăciune pentru buna folosință a suferințelor

(rugăciune compusă pentru un tânăr bolnav incurabil)

Mărturia
lui Matei Boilă,
coleg de celulă
cu monseniorul
Vladimir I. Ghika,
în închisoarea
de la Jilava

În toamna anului 1953, mai exact în luna octombrie, eram în celulele 9-12 din închisoarea Jilava. Aici erau deținuții în curs de judecare. Camerele 9-12 comunicau între ele. Capacitatea lor normală era de 10-12 oameni de cameră. Noi eram înghesuți în cele două camere; cca. 242 de deținuți...

Într-o seară, cred că în jurul datei de 15 octombrie, s-a deschis ușa celulei și a intrat, împins de un gardian, un bătrân slab cu o figură senină, cu o barbă albă, îmbrăcat numai în izmene de flanelă și în maiou. A fost, ca de obicei, imediat întrebat cine este, de când e arestat și ce noutăți știe. Aproape instantaneu s-a transmis tuturor celor 242 de locuitori ai celulelor că noul intrat este Monseniorul Vladimir Ghika. Unii îl cunoșteau de afară, mulți îl știau din auzite. Eu nu l-am cunoscut înainte, dar sora mea Elena, fratele meu, Ioan și mulți dintre prietenii mei îl cunoșteau bine. Am aflat că a fost arestat în august, în sutană. Aceasta i-a fost luată, astfel încât a rămas numai în ismene și maiou. Imediat i s-a făcut rost de o îmbrăcăminte completă.

Monseniorul Ghika mi-a povestit arestarea lui și

MEMORIA

136

Rugăciune pentru buna folosință a suferințelor

Sufăr, Doamne; iată suferințele mele, ia-le, și le dăruiesc.

Tu, care nu refuzi nimic de la noi, primește-le.

Tu, care ai suferit mai mult ca oricine, știi ce-ți ofer.

Sufăr, Doamne; iată suferințele mele, ia-le.

Ți le dăruiesc, și le dăruiesc, și le dăruiesc, pentru ca, devenind ale Tale, să poată folosi la iertarea greșelilor celor dragi mie sau care mi-au făcut un bine, să-mi fie iertate greșelile mele și să fiu adus mai aproape de Tine. Fă din ele fericirea, și pentru noi toți, și în cer ca pe pământ.

Doamne, ceasurile de suferință ocupă mult din viața mea. E poate lucrul în care sunt cel mai bogat; nu este deci o mică parte din mine, cea pe care ți-o ofer. Tu știi prea bine și, dacă ți-o spun, e ca să mă liniștesc pe mine în această clipă; căci dacă mi-e aproape milă de mine tot spunându-Ți-o, câtă milă trebuie să ai Tu, Dumnezeuule, pentru mine, Tu care mă iubești mai mult decât Te iubesc eu.

Doamne, pot suferi mai îndelung decât pot, cu buzele sau cu inima, să mă rog la tine. Or iată că suferințele mele se roagă singure de când ți le-am dat; ele se vor ruga mai mult timp decât rugăciunile mele. Și cu cât mă chinui mai mult, cu atât mai tare vor ști ele să se roage la tine.

Doamne, odinioară suferințele mele mă îndepărtau adesea de Tine, pentru că ele erau prea legate de sufletul meu și mă aduceau înapoi mereu la mine însumi. Dar iată că ele nu mai sunt numai ale mele și că în ele nu mai vreau să mă gândesc la nimic; ți le-am dăruit; acum ele sunt ale Tale, ale Tale pe veci. Ține-le strâns la Inima Ta și fiindcă ele nu vor să mă mai părăsească, mă voi găsi și eu în ele, fără voia lor, cu ele până în ziua în care prin bunăvoința Ta, mă voi găsi fără ele, în Cer, alături de această Inimă.

Amin.

Doamne, fă ca rugăciunile și suferințele mele să aducă binecuvântarea asupra tuturor pentru care trebuie să intervin în această lume și în cea de apoi.

încercarea pe care organele de securitate au făcut-o de a-l implica într-un așa-zis act de înaltă trădare pentru Vatican, făcut, chipurile, de un grup de prelați și preoți catolici. Pentru a-i smulge mărturisiri în acest sens au folosit împotriva lui o serie de acte de presiune fizică și morală (printre altele, a fost lovit și palmuit). Imi amintesc că Monseniorul Ghika făcea haz de lipsa totală de simț psihologic și de înțelegere a organelor de securitate care, pentru a-l determina să mărturisească ceea ce nu era de mărturisit deoarece nu era adevărat, au folosit următorul mijloc de presiune morală: au înscenat un proces în care Monseniorul Ghika a fost condamnat la moarte, ca apoi să fie scos din celulă, cu tot ceremonialul respectiv și dus la locul de execuție. Aici se organiza o scenetă care se termina cu legarea la ochi și cu comanda de împușcare, urmată de detunăturile de armă provocate de gloanțe oarbe. „Ți dai seama, spune Monseniorul Ghika, cât de ridicoli și de obtuți erau acești oameni care mă amenințau tocmai cu ceea ce constituia cea mai fierbinte dorință a mea”.

Am stat în aceeași celulă cu Monseniorul Ghika timp de o lună, după care a fost scos din camerele 9-12 și dus, probabil, la infirmerie, unde, conform unor informații primite ulterior de la alți deținuți, ar fi murit în luna mai 1954 după ce și-a prezis ziua și ora morții.